

74
П 12

**ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

Павлішак Оксана Романівна

УДК 316.344.3 (436)

**ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ
В АВСТРІЇ**

13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Дрогобич – 2008

Дисертацією є рукопис

Роботу виконано в Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка, Міністерство освіти і науки України

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор
Кемінь Володимир Петрович,
Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка,
факультет романо-германської філології,
декан.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор
Поліщук Віра Аркадіївна,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка,
кафедра соціальної роботи, завідувач;

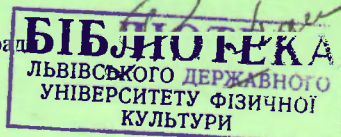
кандидат педагогічних наук, професор
Архипова Світлана Петрівна,
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького,
кафедра соціальної роботи і
соціальної педагогіки, завідувач.

Захист відбудеться "4" листопада 2008 р. о 12.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 36.053.01 у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка за адресою: 82100, м. Дрогобич, вул. Івана Франка, 24, 2-й поверх, к. 20.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (82100, м. Дрогобич, вул. Лесі Українки, 2).

Автореферат розіслано 2 жовтня 2008 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Пантюк Т.І.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. На сучасному етапі розвитку України питання освіти та виховання набувають усе більшої державної ваги. Про це свідчить ряд законодавчих актів та постанов, у яких здійснено системний аналіз стану освіти в країні та акцентовано необхідність її реформування на засадах демократизації, гуманізації, входження у європейський та світовий едукативний простір (Закон України "Про освіту", "Державна національна програма "Освіта" (Україна XXI століття)", Національна доктрина розвитку освіти України у XXI ст., інші офіційні документи держави).

Окреслені у цих документах завдання потребують розв'язання низки наукових і практичних проблем, однією з яких є соціалізація освіти. Вона полягає не тільки в залученні суспільства до спільного вирішення завдань, пов'язаних з діяльністю навчальних закладів, сім'ї та інших інституцій, але й у науковому та навчально-методичному забезпеченні змісту підготовки фахівців, які працюють у згаданій сфері, удосконаленні форм організації діяльності соціальних служб, запровадженні нових методів у роботі соціальних працівників та соціальних педагогів.

У сучасній суспільній свідомості відбулася зміна парадигми у трактуванні соціальної педагогіки: якщо раніше не вважали за необхідне виділяти соціальну педагогіку в самостійну галузь знання, позаяк уся педагогіка є соціальною, то тепер соціальну педагогіку розглядають як теоретичний фундамент розвитку практики суспільних взаємин. Розширення її функціонального поля, яке включає нові напрямки і сфери соціальної практики, зумовлює потребу вдосконалення професійної компетентності соціальних педагогів. Формування нової парадигми соціальної педагогіки (зазначимо, процесу довготривалого і складного) характерне для більшості європейських країн, які діють в єдиному освітньому просторі. Приєднання України до Лісабонської конвенції актуалізує цю проблему і в нашій державі, головне через її зобов'язання щодо реформування системи вищої освіти в контексті європейських вимог.

Відтак критичний аналіз досвіду підготовки соціальних педагогів у країнах Європи, зокрема в Австрійській Республіці, яка має у цій сфері значні напрацювання та позитивні зрушення, підтверджені життєвою практикою (високий рівень соціального захисту громадян різних категорій, правове забезпечення діяльності соціальних служб, професіоналізм соціальних педагогів тощо), сприятиме вирішенню багатьох проблем, які пов'язані з діяльністю соціальних педагогів в Україні, у тому числі і їх професійною підготовкою.

Фахову підготовку соціальних педагогів в Австрії розглядаємо як певну педагогічну систему, що характеризується взаємодією структурних компонентів, сукупність яких є запорукою якісної підготовки соціальних педагогів у цій країні.

Аналіз історико-педагогічної та сучасної наукової літератури свідчить, що актуальним питанням теорії і практики соціальної роботи, історичних аспектів їх розвитку та професійної підготовки до соціально-педагогічної діяльності в Україні присвячені дослідження українських учених С. Архипової, О. Безпалько, В. Васильєва, А. Василюк, І. Зверєвої, І. Іванової, А. Капської, Л. Коваль, І. Козубовської, Г. Лактіонової, Т. Логвиненко, Ю. Мацкевича, Л. Міщик, І. Миговича, В. Поліщук, В. Полтавця, О. Пономаренко, Л. Пундик, С. Харченка, Л. Штефан.

Система педагогічної освіти Австрії, вплив освітніх реформ на організацію навчання у вищих навчальних закладах, підготовка соціальних педагогів та соціальних працівників стали об'єктом наукових пошуків австрійських учених, серед яких Е. Адам, В. Беттельгайм, В. Боем, В. Брецінка, І. Гнант, Р. Громан, Г. Зюнкер, Г. Кнапп, М. Ліндмайр, К. Ляуерман, Й. Нестрой, Й. Шейпль та ін. Проблеми загального реформування системи освіти, удосконалення інфраструктури навчальних закладів, зміст ступеневої підготовки соціальних працівників в Україні розглядаються у наукових розвідках В. Береки, Р. Вайноли, І. Курляк, Н. Лавриченко, В. Поліщук та ін.

Прикметно, що в Україні за останнє десятиріччя спостерігаємо усвідомлення того факту, що є потреба поліпшити якість підготовки соціальних педагогів. Зважаючи на те, що підготовка згаданих фахівців в Україні має короткотермінову традицію, українські науковці все частіше звертаються до зарубіжного досвіду. Зокрема цьому питанню присвячені наукові праці Л. Віннікової, Н. Гайдук, С. Когут, Н. Микитенко, О. Пічкарь, О. Пришляк, Н. Собчак та ін. Зміст цих досліджень розкриває систему підготовки соціальних працівників у вищих навчальних закладах США; професійну підготовку соціальних працівників до здійснення посередництва (в США та Канаді); систему підготовки фахівців соціальної роботи у Великій Британії; зміст і форми професійної підготовки соціальних працівників у системі неперервної освіти США; порівняльний аналіз систем професійної підготовки соціальних педагогів у вищих навчальних закладах освіти України та Польщі; професійну підготовку соціальних працівників у Німеччині тощо.

Водночас сучасний досвід підготовки соціальних педагогів в Австрії у вітчизняній педагогіці майже не представлений, хоча і Україна, і Австрія мають багато спільного у формуванні виховних традицій, що розвивалися на зламі XIX та XX століть у межах єдиного освітнього простору, регульованого

австрійським законодавством (Західна Україна). Актуальність проблеми професійної підготовки соціальних педагогів в Україні як складової загальноєвропейського підходу до унітаризації стандартів вищої освіти щодо підготовки фахівців різного профілю, необхідність запозичення зарубіжного досвіду в розв'язанні зазначеної проблеми та відсутність системних науково-педагогічних досліджень у цьому напрямку в Україні зумовили вибір теми нашого дослідження **“Професійна підготовка соціальних педагогів в Австрії”**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертаційного дослідження входить до плану науково-дослідницької роботи кафедри педагогіки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка як складова комплексної наукової проблеми “Зміст навчання та виховання в умовах реформування освіти України” (протокол № 15 від 21.12.2004 р.). Тему дисертації затверджено вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І.Франка (протокол № 15 від 15.12. 2005 р.) та узгоджено в Раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки та психології в Україні, АПН України (протокол № 1 від 23.01.2007 р.).

Мета дослідження – проаналізувати теоретичні ідеї та узагальнити практичний досвід професійної підготовки соціальних педагогів в Австрії задля використання його у вітчизняній системі підготовки педагогічних кадрів.

Відповідно до об'єкта, предмета й мети було визначено такі основні завдання:

- розкрити передумови підготовки соціальних педагогів в Австрії;
- з'ясувати специфіку змісту підготовки соціальних педагогів в Австрії;
- обґрунтувати форми, методи і специфіку організації педагогічних практик у рамках загальнопедагогічної та спеціально-методичної підготовки майбутніх соціальних педагогів в Австрії;
- визначити провідні тенденції у формуванні професійної компетенції соціальних педагогів у системі вищої освіти Австрії (друга половина XX – поч. XXI ст.) та накреслити перспективи використання австрійського досвіду у системі підготовки соціальних педагогів в Україні;
- здійснити порівняльний аналіз підготовки соціальних педагогів в Австрії та Україні.

Об'єкт дослідження – підготовка соціальних педагогів в Австрії.

Предмет дослідження – зміст, форми і методи професійної підготовки соціальних педагогів у системі вищої освіти Австрії.

Методологічну основу дослідження становлять історичний і комплексний принципи науково-педагогічного пошуку; системний і

синергетичний підходи до вивчення освіти як органічної частини суспільства, нерозривно пов'язаної з його іншими складовими – політикою, економікою, культурою (С. Гессен, С. Френе, В. Кузьмін, В. Андрущенко, В. Кремень, Дж. Батлер, Т. Брамелльд, С. Янгта та ін.); соціологічні концепції розвитку сучасного суспільства (Дж. Бернерд, Ю. Борко, П. Сорокін, Ю. Яковець, В. Боровий та ін.); принципи науковості, цілісності, наступності, соціальної зумовленості, об'єктивності, а також положення, викладені в законодавчих актах і національних програмах України (Конституція України, Закон України “Про освіту” “Державна національна програма “Освіта” (Україна XXI століття)”, Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті) й міжнародних документах та австрійських законах щодо розвитку вищої освіти.

Теоретичною основою дослідження є положення, що ґрунтуються на: філософії сучасної освіти (В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Кремень, В. Лутай, М. Михальченко, Н. Скотна, В. Скотний), концептуальних ідей українських та зарубіжних педагогів-компаративістів з проблем педагогічної освіти (Н. Абашкіна, О. Вишневський, В. Кемінь, Т. Кошманова, Н. Кузнєцова, Л. Пуховська, О. Сухомлинська), розвитку неперервної освіти (А. Алексюк, С. Гончаренко, М. Євтух, Н. Ничкало, С. Сисоєва, Г. Троцко), підготовки соціальних педагогів (І. Зверева, А. Капська, Л. Коваль, І. Козубовська, Г. Лактіонова, Т. Логвиненко, В. Поліщук, О. Пічкарь, О. Пришляк, Н. Собчак та ін.), наукових дослідженнях австрійських педагогів, присвячених професійній підготовці соціальних педагогів в Австрії (Е. Адам, Г. Апель, В. Беттельгайм, В. Боем, В. Брецінка, Г. Бухкремер, Й. Нестрой, І. Гнант, Р. Громан, Г. Зальцман, Г. Зюнкер, Г. Кнапп, К. Ляуерман, М. Лінденмайр, Й. Шейпл, Е. Шпіс, П. Штьогер, та ін.).

Для розв'язання визначених завдань використано комплекс взаємопов'язаних методів дослідження: а) теоретичних – історико-педагогічний (ретроспективний аналіз літературних джерел з проблеми дослідження); порівняльно-педагогічний аналіз (аналіз та зіставлення сучасного стану вітчизняної і зарубіжної підготовки фахівців); контент-аналіз (аналіз змісту навчальних планів і робочих програм австрійських вищих закладів освіти); узагальнення і систематизація одержаних даних, конкретизація (визначення конкретних потреб і можливостей застосування нових підходів); бібліографічний; б) емпіричних – пряме та опосередковане спостереження за процесом фахової підготовки соціальних педагогів.

Джерельною базою дослідження є нормативні документи австрійського уряду, Міністерства освіти, науки і досліджень Австрії та Міністерства навчання, мистецтва і культури; навчальні плани шкіл, коледжів та факультетів соціальної педагогіки і соціальної роботи університетів Австрії

(Відень, Іннсбрук, Грац, Лінц), Педагогічної академії м. Відень та м. Штамс, Інституту соціальної педагогіки м. Відень, м. Іннсбрук, м. Св. Польтен; інформації, звіти, аналітичні матеріали, одержані від представників навчальних закладів країни та професійних асоціацій; програми навчальних курсів. Досліджено фонди федеральної наукової бібліотеки м. Відня та університетських бібліотек (Відень, Іннсбрук, Грац, Лінц), Національної бібліотеки імені В.І. Вернадського, Львівської національної педагогічної бібліотеки, систематизовано інформацію з мережі Інтернет.

Цінною джерельною базою для вивчення теорії і практики підготовки соціальних педагогів в Австрії для автора стали наукові стажування в рамках стипендії Австрійського уряду у Педагогічній академії та Інституті соціальної педагогіки м. Штамс (2003) та на педагогічному факультеті Іннсбрукського університету (2004).

Хронологічні межі дослідження охоплюють період 1945 – 2005 рр.

Нижня межа збігається з початком розбудови інститутів державності в Австрійській Республіці у повоєнний період, в тому числі й системи освіти. Верхня – з реформуванням системи підготовки соціальних педагогів в Австрії на сучасному етапі.

Наукова новизна і теоретичне значення:

- *уперше* здійснено цілісний аналіз теорії і практики професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів у системі вищої освіти Австрії; проаналізовано специфіку практичної підготовки соціальних педагогів в Австрії; визначено мету і технології професійної підготовки соціальних педагогів в Австрії; здійснено порівняльний аналіз підготовки соціальних педагогів в Україні та Австрії;

- *систематизовано, узагальнено і обґрунтовано* зміст, форми і методи фахової підготовки соціальних педагогів в Австрії;

- *розкрито* внесок професійних спілок у розвиток фахової компетенції соціальних педагогів в Австрії;

- *отримали подальший розвиток* питання вивчення позитивного досвіду Австрії при підготовці соціальних педагогів в Україні; використання новітніх технологій практичної підготовки майбутніх соціальних педагогів в Австрії; специфіки підготовки соціальних педагогів у вищих навчальних закладах Австрії;

- *до наукового обігу введено* нові дані, які збагачують сучасні уявлення про підготовку соціальних педагогів у європейських країнах; невідомі та маловідомі факти, джерела і документи; використано значну кількість іншомовних джерел, а також задіяно значний електронний ресурс – сайти Інтернету, на яких розміщено документи, закони, програми тощо.

Основні результати дослідження **впроваджено** у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка на кафедрі соціальної педагогіки та соціальної роботи (акт № 3 від 05.05.2008 р.), Самбірському державному педагогічному коледжі ім. І.Филипчика (акт № 191 від 02.06.2008 р.), Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (акт № 01-08/776 від 13.06.2008 р.), Львівській обласній асоціації інвалідів (акт № 335/A-106 від 17.06.2008 р.).

Теоретичні положення дослідження, фактичний матеріал та пропозиції можуть бути використані під час роботи над курсовими, дипломними і магістерськими проектами, при написанні підручників, посібників та навчально-методичної літератури для вищих педагогічних начальних закладів різних рівнів акредитації, які займаються підготовкою соціальних педагогів; для розробки лекційних курсів, спецкурсів із соціальної педагогіки, загальної педагогіки та історії педагогіки, а також у практичній роботі соціальних педагогів у різних соціальних сферах.

Вірогідність і об'єктивність результатів забезпечується методологічною обґрунтованістю теоретичних положень, застосуванням комплексу взаємопов'язаних дослідницьких методів, які відповідають меті та завданням дослідження, його об'єкту та предмету, об'єктивним науковим аналізом теоретичного матеріалу, законодавчих документів та навчально-методичної документації вищих навчальних закладів Австрії, вивченням значної кількості оригінальних австрійських наукових джерел.

Апробація одержаних результатів дослідження. Основні положення і висновки дисертації обговорювалися на засіданнях кафедри педагогіки, кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, а також на міжкафедральному науковому семінарі з педагогічних спеціальностей Дрогобицького державного педагогічного університету, на засіданнях вченої ради Інституту соціальної педагогіки м. Штамс (Австрія (2003 – 2004 рр.)), висвітлювалися в доповідях та виступах на міжнародних та всеукраїнських конференціях: “Безперервна освіта: реалії та перспективи” (м. Івано-Франківськ, 2004 р.), “Перспективи та проблеми наук в умовах глобалізації” (м. Тернопіль, 2006 р.), “Дошкільна освіта в Україні” (м. Ніжин, 2006 р.), “Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка” (м. Суми, 2007 р.).

Публікації. Результати дослідження відображено у 9 одноосібних статтях: 6 – у фахових журналах та збірниках наукових праць, затверджених ВАК України, 3 – у збірниках матеріалів наукових конференцій та зарубіжних виданнях.

Структура дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Обсяг дисертації – 221 сторінка, основного тексту – 165 сторінок,

список використаної літератури становить 407 найменувань (із них 257 – іноземною мовою). Дисертація містить 7 додатків на 17 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У вступі обґрунтовано актуальність досліджуваної проблеми, окреслено об'єкт, предмет, мету, завдання й методи дослідження, методологічну основу, наукову новизну та практичне значення, викладено інформацію про апробацію та впровадження одержаних результатів.

У першому розділі – “Теоретичні засади становлення та розвитку системи підготовки соціальних педагогів в Австрії” – визначено історичні аспекти підготовки соціальних педагогів в Австрії, схарактеризовано типи навчальних закладів, де відбувається підготовка фахівців зазначеної галузі, проаналізовано професійну компетентність та її складові як мету підготовки працівників соціально-педагогічної сфери в Австрії. Установлено, що професія соціального педагога зародилася в Австрії наприкінці XIX – початку XX століття, її виникнення зумовлювалося потребою захисту та соціально-педагогічної допомоги бідним, сиротам та молоді.

У другій половині XX ст. в Австрії було розроблено нормативну базу для вивчення у навчальних закладах спеціальності “Соціальна педагогіка”, створено та розвинено мережу асоціацій соціальних педагогів, сформульовано концепції навчання за спеціальністю “Соціальна педагогіка”, відкрито вищі навчальні заклади для підготовки педагогів зазначеного профілю. З'ясовано різницю між поняттями “соціальна педагогіка” та “соціальна робота” у сучасній педагогічній науці в Австрійській Республіці.

З'ясовано, що на зламі XIX та XX століть соціальна педагогіка в Австрії розвивалася під впливом соціології як реакція на стару традиційну школу та психолого-педагогічну концепцію, остання ж не приділяла належної уваги середовищу і трактувала людину лише як біологічну та психологічну істоту. У цей період соціальна педагогіка ще не є самостійною галуззю педагогіки. На початковій стадії розвитку соціальна педагогіка як теорія і методика виховної роботи найчастіше проектувалася на поширені кризові явища (безпритульність дітей, сирітство), виконуючи функції соціального патронажу, включаючи в себе опікунство та реалізувала виховний вплив на об'єкт опікування.

Розвиток соціальної педагогіки в Австрії між двома світовими війнами ознаменувався виникненням нових концепцій та підходів. Поняття соціальної педагогіки поступово набуває нового змісту, в основі якого лежить вирішення соціальних проблем дітей, молоді та дорослих.

Вивчення праць Е. Бадрі, В. Брецінки, А. Німейера, В. Еллермана, А. Ергард-Крамера, А. Фрейя, М. Гасслера, В. Гінте, Л. Краполь, С. Крѳохена та інших учених дає підстави констатувати, що згадані автори обґрунтовували питання професійної підготовки соціально-педагогічних кадрів різного профілю. Вони звертали увагу на вдосконалення змісту підготовки соціальних педагогів, який повинен співвідноситися з нагальними потребами сучасності (посилення державної опіки над неповносправними; над особами, хворими на СНІД, наркоманію, алкоголізм; соціальне і правове забезпечення мігрантів, кількість яких в Австрії значно зросла внаслідок військових, національних та релігійних конфліктів у Європі) тощо.

Проблемам удосконалення організації та методів навчання присвячені наукові дослідження Г. Брандау, Г. Бурдаунера, Г. де Валя, М. Вренчура, І. Гнант, М. Гофмана, І. Даїнт, Г. Зальцмана, М. Зігот, Р. Зіммера, Г. Кнаппа, Р. Кондерла, К. Ляуерман, І. Мозера, І. Мура, Р. Поппа, К. Стоїка, Р. Штіптїса та ін. Більшість сучасних австрійських дослідників (І. Гнант, Г. Кнапп, К. Ляуерман, Р. Попп, Й. Шейпль та ін.) розрізняють п'ять підходів при визначенні соціальної педагогіки як науки:

1) соціальна педагогіка як поняття, протилежне до індивідуальної педагогіки: соціальна педагогіка як суспільна, національна теорія виховання, як виховання в суспільстві і для суспільства (індивідуальне виховання при цьому виконує допоміжну функцію);

2) соціальне виховання як інтегративний принцип індивідуального виховання, позаяк кожен педагогічний вплив є неминуче соціально-педагогічним;

3) соціальна педагогіка як виховання поза межами сім'ї і школи;

4) соціальна педагогіка як теорія і практика соціально-педагогічної роботи з дітьми і молоддю та виконання завдань щодо опіки над ними;

5) соціальна педагогіка як теорія і практика педагогічних заходів, що відповідають типовим проблемам сучасного суспільства, як допомога у вирішенні конфліктних ситуацій.

З'ясовано, що таке розуміння соціальної педагогіки в Австрії досить узагальнене та гнучке: ідеться про соціально-педагогічну діяльність, яка реалізується переважно в інституційних рамках і використовує засоби, метою яких є підвищення ефективності виховної роботи в місцях згромадження дітей і підлітків – як цілодобово, так і певну частину дня, організації їхньої ігрової діяльності та допомогти у процесі соціалізації. Сюди ж належить робота в центрах із запобігання правопорушень серед молоді, різноманітних установах для дітей і підлітків, соціальних центрах допомоги, психосоціальних центрах, центрах опіки над сім'ями, дитячих садках, позашкільних установах. Соціально-педагогічна діяльність не обмежується лише роботою з дітьми

шкільного віку та молоддю, а й охоплює ширше коло людей (батьків, людей похилого віку). Соціальна педагогіка допомагає наркозалежним та займається їх терапією, охоплюючи галузь лікувальної та спеціальної педагогіки, соціальну роботу щодо поліпшення життєвих умов людей, опіку над людьми похилого віку, самопомогу та психосоціальну опіку.

Досліджено, що на початковому етапі існування навчальних закладів із соціальної педагогіки в Австрії передбачалася підготовка за трьома програмами: вихователів початкової школи, вихователів основної школи, вихователів позашкільних установ.

У сучасних умовах професійну підготовку соціальних педагогів здійснюють різні типи навчальних закладів Австрії: школи соціальної роботи, педагогічні коледжі, академії, університети та інші навчальні заклади (інститути), які мають університетський статус. Навчальні функції виконують також курси підвищення професійної кваліфікації. Діяльність усіх навчальних закладів регламентується двома міністерствами: Міністерством освіти, науки і досліджень (Ministerium für Bildung, Wissenschaft und Forschung) та Міністерством навчання, мистецтва і культури (Ministerium für Unterricht, Kunst und Kultur). Перше відомство займається організацією вищої освіти в Австрії, друге визначає цілі, зміст, завдання освіти, а також методи і форми підготовки студентів.

Професійні інтереси соціальних педагогів в Австрії представляє Спілка соціальних педагогів. Вона вбачає свою мету в піднесенні іміджу соціальних педагогів серед громадськості. Установлено, що діяльність Спілки соціальних педагогів в Австрії тісно пов'язана з розвитком освіти, її завдання полягає у забезпеченні якості професійної підготовки соціальних педагогів, соціально-економічному захисті працівників соціальних служб та соціальних педагогів, поліпшенні роботи з громадськістю.

Однією з важливих складових діяльності спілки є реалізація соціально спрямованих проєктів, зокрема проєкту рівноправного партнерства, який допомагає багатьом країнам Європейського Союзу втілювати в життя основні завдання соціально-педагогічної роботи. Згаданий проєкт під назвою "Якісні знання для інтеграції" діє в Австрії та в багатьох інших країнах за модульною системою, має чітку структуру в аспекті розробки та впровадження нових методів і форм соціальної роботи і наукових досліджень.

Як засвідчує проведене дослідження, необхідність професіоналізму і компетентності соціального педагога в Австрії пов'язується з особливостями його діяльності, головню її гуманістичною спрямованістю. Гуманістичний ідеал визначає зміст і завдання соціально-педагогічної діяльності, а її цінності тією чи іншою мірою відображають визнання гармонії суспільних та особистих інтересів, пріоритету загальнолюдських цінностей (істина,

здоров'я, мир, милосердя, добро, допомога іншій людині тощо). На думку австрійських дослідників (І. Гнант, Г. Кнапп, К. Ляурман, Р. Попп, Й. Шейпль та ін.), визначальним чинником соціально-педагогічної роботи є вміння спеціаліста визначати проблеми і потреби на різних рівнях: індивідуальному, міжособистісному та суспільному, відтак важливе місце у процесі підготовки соціальних педагогів відводиться розвитку навичок спілкування, оскільки саме комунікація відіграє провідну роль у діяльності спеціаліста соціально-виховної сфери.

У другому розділі – “Зміст професійної компетенції у фаховій підготовці соціальних педагогів в Австрії” – проаналізовано зміст та завдання фахової підготовки соціальних педагогів в Австрії. Доведено, що у змісті підготовки враховано різноманітність напрямів соціально-педагогічної діяльності, виконання її суб'єктами різнобічних функціональних обов'язків. Це – діяльність загальної соціальної служби; соціально-педагогічна робота із сім'єю, безпритульними, людьми з особливими потребами; соціальна робота в навчальному закладі, лікарні; соціокультурна анімація, соціально-правове консультування та допомога; соціальний менеджмент тощо. Прикладом багатофункціональності обов'язків соціального педагога у роботі з дітьми може бути організація діяльності в горті та соціально-педагогічна робота із сім'єю. Педагогіка горту (позашкільної установи цілоденної опіки дітей шкільного віку) орієнтована на дві провідні цілі – самовираження індивіда та організацію і виховання навичок соціального співжиття. Робота в горті ставить певні вимоги до особистості соціального педагога: він повинен бути активною, сильною особистістю, впливати на дітей добрим прикладом, любити їх, брати активну участь у вирішенні соціальних запитів суспільства.

Установлено, що горт за 125 років свого існування в Австрії пройшов довготривалу еволюцію – від виховного закладу для бідних хлопчиків до відкритого виховного закладу для всіх дітей шкільного віку. На підставі вивчення досвіду роботи гортів з'ясовано, що горт – це соціально-педагогічна установа з догляду за дітьми та опіки ними, яка доповнює сім'ю і школу і несе відповідальність за баланс між виконанням шкільних обов'язків і вільним часом. Соціальна педагогіка виступає у цій установі як третя виховна сфера разом із сім'єю та школою і співпрацює з ними у формі виховного партнерства.

Діяльність австрійських гортів регламентується на законодавчому і виконавчому рівнях федеральними землями. Виняток становлять тренувальні горти, що функціонують у структурі освітніх закладів соціальної та дошкільної педагогіки і є базою для практичної підготовки майбутніх фахівців.

Грунтовний аналіз різних аспектів діяльності соціальних педагогів у горті дає підстави стверджувати, що фахова компетентність соціального педагога в установі цілоденної опіки в Австрії базується як на фундаментальних наукових знаннях (мова, математика, література, природознавство та ін.), так і спеціальних психолого-педагогічних. Соціально-педагогічна робота в горті вимагає загальнотеоретичних знань з педагогіки, соціальної педагогіки та психології, зокрема щодо психічного розвитку дітей та молоді шкільного віку, їхніх потреб; теорії соціального виховання та групової роботи, а також роботи в колективі; педагогіки дозвілля; педагогіки дорослих та організації співпраці з батьками; методів заохочення дітей до навчання; особливостей роботи з педагогічно занедбаними дітьми тощо.

Важливим напрямом діяльності соціального педагога в Австрії є робота з різними типами сімей, насамперед із сім'ями, де є безробітні, самотні матері, мігранти, особи "групи ризику" та інші. Заходи підтримки згаданих родин у країні мають тенденцію до зростання. Основний зміст соціально-педагогічної роботи із сім'єю полягає в пропагуванні ідеї виховання дітей у родині, добір найбільш доцільних способів допомоги дітям, у наданні соціально-педагогічної консультації батькам і дітям, у сприянні співпраці сім'ї з різними закладами та організаціями при розв'язанні нагальних проблем.

З'ясовано, що зміст навчання соціальних педагогів в Австрії спрямований на досягнення мети та конкретних завдань підготовки, якими є здобуття ґрунтовних теоретичних знань, практичних умінь і навичок та професійних основ кваліфікації соціального педагога. Зміст навчання реалізується через навчальні плани, програми, відповідну науково-методичну та навчальну літературу. Навчальними планами визначається комплекс навчальних предметів, які забезпечують теоретичну та практичну підготовку соціального педагога, що включають обов'язкові та дисципліни на вибір.

У третьому розділі – **"Практична підготовка майбутніх соціальних педагогів у системі вищої освіти Австрії (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.)"** – проаналізовано оновлені підходи до підготовки соціальних педагогів в Австрії; роль практики у формуванні фахової компетенції соціального педагога; здійснено порівняльний аналіз систем підготовки соціальних педагогів в Україні та Австрії.

Наше дослідження довело, що до найбільш поширених методів навчання, які широко практикуються в Австрії, належать: заняття-дискусія, метод біографічних розвідок, супервізія, тренерство (консультування), метод театральної педагогіки. Кожен з них має свої особливості реалізації та застосування на практиці.

Ознайомлення з навчальним процесом на факультетах соціальної педагогіки в Австрії засвідчило, що значну роль у формуванні професійної

компетентності майбутніх соціальних педагогів відіграє практика. Вона спрямована на зміцнення зв'язку теорії з майбутньою прикладною сферою, формування в студентів умінь проводити соціально-педагогічну роботу.

У підготовці соціальних педагогів в Австрії на практику відведено третину всього навчального часу. Вона проходить у чотири етапи. На першому етапі відбувається викладання теоретичного блоку соціально-педагогічної діяльності, обговорення актуальних тем та труднощів, з якими найчастіше зіштовхуються студенти. Другий етап – безперервна практика, яку студент зобов'язаний пройти за одним із напрямів соціально-педагогічної роботи протягом двох годин на тиждень. На третьому етапі студенти мають двотижневу практику між навчальними семестрами. Останній етап передбачає обов'язкову практику під час літніх канікул.

Найбільш поширеними в коледжах та вищих школах соціальної педагогіки є практика в блоках від 4 до 12 тижнів та навчально-супровідна практика у формі виконання проєктів. Обидві форми практики зазвичай комбінуються. Варіанти обсягу та тривалості практики можуть бути різноманітними:

- від 40 тижнів до року для виробничої практики або до двох семестрів;
- у деяких випадках – 12 місяців виробничої практики і 1 семестр;
- до 90 днів практики протягом навчання.

Аналіз та узагальнення даних дослідження дають змогу стверджувати, що завдання практики – сформувати практичну професійну компетентність студентів, підготувати їх до здійснення різних професійних завдань соціального педагога. У проведенні практик застосовуються: вивчення студентами цілей і методів роботи різних соціально-педагогічних установ, збір важливих практичних матеріалів для цілеспрямованого їх використання на практиці та в майбутній професійній діяльності, аналіз навчально-виховних умов у різних позашкільних закладах, планування своєї діяльності, підготовка, організація і проведення різних заходів, складання повідомлень чи звітів про практику, вивчення документації, набуття навичок спілкування з дітьми, батьками та педагогами.

Для зіставлення сучасного стану і перспектив розвитку систем професійної підготовки соціальних педагогів в Австрії та Україні у дисертації проведено порівняльний аналіз особливостей його професійної підготовки. Виявлено, що основною тенденцією розвитку вищої освіти у Європі на сучасному етапі є її інтеграція відповідно до Болонської угоди. Установлено, що в новій концепції навчання в Австрії основна увага при реалізації навчальних програм підготовки соціальних педагогів

акцентується на новаторських підходах, які ґрунтуються на суб'єкт-суб'єктній парадигмі.

Дослідження дозволяє підсумувати, що Болонська система навчання відкриває для студентів у соціально-педагогічних навчальних закладах широкий простір для дій: інтенсивна самостійна робота, цілеспрямований контроль, гнучкий розклад навчання, наявний для кожного студента комплект спеціальних засобів навчання, можливість контакту з викладачем тощо.

У дисертації також розглядаються перспективи використання у вищих педагогічних навчальних закладах України досвіду підготовки майбутніх соціальних педагогів в Австрії. До них належать такі, як розробка гнучких навчальних програм з підготовки соціальних педагогів, підвищення мобільності студентів та викладачів у реалізації міжнародних проєктів, пов'язаних із соціальним захистом громадян своєї країни, запровадження нових форм, методів та технологій навчання, збільшення асигнувань державного фінансування на втілення програм соціального захисту різних верств населення (молоді, людей похилого віку, неповносправних тощо.).

Порівняльний аналіз дає підстави стверджувати, що на сучасному етапі в Україні та Австрії відбуваються зміни, спрямовані на підвищення ефективності підготовки педагогічних кадрів. Для цього приймаються законодавчі і нормативно-правові акти про підтримку студентської молоді, забезпечення належних умов навчання, гуманізації освіти, пошук нових форм та методів навчання і модернізацію його мети, впровадження інноваційних технологій, форм контролю знань студентів та якості діяльності навчальних закладів, кооперацію вітчизняних і зарубіжних вищих навчальних закладів, перехід до суб'єкт-суб'єктної педагогічної парадигми тощо.

Установлено, що одним із першочергових завдань навчальних закладів соціальної педагогіки обох країн є підготовка фахівців, здатних розв'язувати і професійні, і соціально-економічні завдання; лідерів не тільки в соціально-педагогічній сфері, а й у суспільному житті. Тому спільною тенденцією розвитку вищої соціально-педагогічної освіти України і Австрії є їхня фундаменталізація та гуманізація. Перша з них пов'язана з поглибленим вивченням фундаментальних дисциплін, остання – із запровадженням у навчальний процес дисциплін, які сприяють усвідомленню майбутнім фахівцем свого місця в суспільстві та світі загалом. В основу гуманізації соціально-педагогічної освіти покладено використання високих інформаційних технологій та новітніх методів і форм роботи з урахуванням проблем дітей і молоді, їх захисту та допомоги.

Зроблено висновок, що система підготовки соціальних педагогів України та Австрії змінюється і пристосовується до нових педагогічних

концепцій. У системі підготовки соціальних педагогів в Україні поки що недостатньо є увага до практичної фахової підготовки згаданих фахівців та використання новітніх методів та форм роботи зі студентами.

На основі аналізу, узагальнення та систематизації наукових концепцій, явищ, фактів у царині теорії та практики професійної підготовки соціальних педагогів і безпосереднього вивчення цієї проблеми в системі вищої освіти Австрії доходимо конкретних **висновків**:

1. Основними передумовами виникнення системи підготовки соціальних педагогів в Австрії були такі фактори:

- економічні (руйнування промислових об'єктів під час війни, скрутне матеріальне становище людей, безробіття, дитяча безпритульність);
- політичні (інституалізація влади, яка б могла компенсувати народові втрати, завдані війною);
- соціально-педагогічні (зниження функцій родини в суспільстві та потреба в посиленні ролі так званого "третього виховного простору": – виховання поза родиною або соціальним середовищем, "допомога в самопомозі", що охоплює різні вікові категорії людей та різні прошарки населення);
- культурологічні (спричинені зміною політичної ідеології).

Професія соціального педагога зародилася в Австрії ще наприкінці XIX століття, а в другій половині XX століття набула необхідного розвитку та визнання. Після Другої світової війни соціально-педагогічна діяльність в Австрії почала охоплювати широкі верстви населення, включаючи дорослих. Це призвело до виокремлення соціальної педагогіки в окрему галузь педагогічної науки, створення спеціальних навчальних закладів та здійснення адекватної професійної підготовки.

2. Зміст підготовки соціальних педагогів в Австрії в сучасних умовах визначається, з одного боку, чинними європейськими стандартами підготовки фахівців цієї галузі (посилення академізму навчання, профілізація базової освіти, зміщення акценту на практичну підготовку тощо), з іншого – властивими тільки цій країні підходами до формування професійної компетенції соціального педагога (розмежування підготовки соціальних педагогів та соціальних працівників, перехід до вузької спеціалізації соціальних педагогів, підготовка соціальних педагогів до роботи в позашкільних закладах цілоденної опіки над дітьми шкільного віку тощо). Зміст фахової підготовки соціальних педагогів в Австрії зумовлений рівнем розвитку соціальної роботи, необхідністю виконання соціальними педагогами певних функціональних обов'язків у різних напрямках соціально-педагогічної діяльності. У сучасних умовах професійну підготовку соціальних педагогів здійснюють різні типи навчальних закладів: школи соціальної роботи,

педагогічні коледжі, академії, університети та інші навчальні заклади (інститути), які мають університетський статус. Навчальні функції виконують також курси підвищення професійної кваліфікації. Завдання та зміст викладання навчальних дисциплін (соціальна педагогіка, загальна педагогіка, історія педагогіки, позашкільна та інтернатська практика, організація діяльності гурту, інтегративна педагогіка, валеологія, полікультурне виховання, іноземна мова, лікувальна педагогіка тощо) визначають навчальні програми. Процес навчання передбачає також формування певних особистісних рис соціального педагога, насамперед активності, моральності, любові до дітей, професійно-етичної культури, здатності до творчої самореалізації, володіння технологією професійної взаємодії та спілкування.

3. Важлива роль у забезпеченні фахової, передовсім практичної компетенції майбутніх соціальних педагогів, відводиться технології навчального процесу. Особлива увага приділяється тим методам навчання, які забезпечують активність студентів, розвиток їхнього критичного мислення, самостійний пошук розв'язання різноманітних життєвих ситуацій. У вищих навчальних закладах Австрії все частіше вдаються до проектно-орієнтованого навчання, навчання за допомогою кейс-методів, розв'язання ситуативних задач, використання методів супервізії, біографічних розвідок, проект-навчання.

4. Виявлено, що професійна підготовка соціального педагога в Австрії має виражений праксеологічний характер. Суттєве значення у фаховій підготовці надається практиці, яка є довготривалою і представлена різними видами (безперервна, практика в блоках, літня). Вона охоплює різні сфери соціально-педагогічної діяльності і здійснюється на широкій соціально-педагогічній базі: у закладах опіки над дітьми та підлітками, благодійних установах для дітей і підлітків, консультаційних пунктах, спеціалізованих консультативних пунктах, закладах для неповносправних тощо. Практика значно розширює професійну компетентність майбутніх соціальних педагогів і відкриває можливості для здійснення власного вибору майбутнього місця праці в соціально-педагогічній сфері.

5. Провідними тенденціями у формуванні професійної компетенції соціального педагога у системі вищої освіти Австрії виступають: зміна та розширення поля соціально-педагогічної діяльності; розвиток професійних методик, що надає можливість соціальній педагогіці набути системності та науковості; різноманітність наукових теорій, методів і прийомів; вільний вибір програм, форм і методів навчання; зміцнення соціальної компетенції; соціальна рівність можливостей; розвиток обдарованих студентів; забезпечення високої конкурентоспроможності соціальних педагогів на європейському рівні; мотивація до самоосвіти та самореалізації; створення

нових концепцій соціально-педагогічної діяльності через власний практичний досвід; розвиток професійної соціалізації тощо.

6. Порівняльний аналіз підготовки соціальних педагогів в Австрії та Україні дозволяє стверджувати, що у цьому процесі є як спільні, так і відмінні ознаки. І Австрія, і Україна здійснюють пошук шляхів, ефективніших форм і методів підготовки соціальних педагогів, які б за своїм рівнем компетенції відповідали вимогам часу. Обидві держави задекларували своє прагнення приєднатися до Болонського процесу. Саме тому на змісті модернізаційних змін у системі вищої школи Австрії та України, діяльності навчальних закладів соціальної педагогіки і навчальний процес суттєво впливають ідеї, викладені у Болонській декларації та інших документах, що регламентують створення європейського освітнього простору.

В Австрії велика увага звертається на ефективність самостійного навчання студентів, використання інноваційних технологій, зокрема комп'ютерних, запровадження комплексу спеціальних засобів навчання, активну реалізацію принципу мобільності у навчанні тощо.

В умовах підготовки соціальних педагогів в Україні доцільно, використовуючи австрійський досвід, зосередити увагу на практичній підготовці студентів, зокрема проведенні практики, урізноманітненні її видів та баз проходження, збільшенні тривалості. Ефективним є також залучення до навчального процесу соціальних педагогів-практиків. Заслужовує також на увагу застосування в наших умовах таких методів підготовки соціальних педагогів, як метод проектів, супервізії, кейс-методів, тренерства, театральної педагогіки та інших.

Проведене дослідження не вичерпує усіх аспектів підготовки соціальних педагогів в Австрії. Об'єктом подальших наукових досліджень може стати проблема підготовки соціального педагога до роботи в школі, соціально-педагогічна робота з іноземцями та мігрантами тощо.

Основні положення дисертації викладено в таких публікаціях автора:

1. Павлішак О.Р. Інтерактивні форми та методи в підготовці соціальних педагогів в Австрії / О.Р. Павлішак : Матеріали II Всеукр. наук.-метод. конф. [«Безперервна освіта: реалії та перспективи»] / Інститут вищої освіти АПН України. Вища освіта України. Івано-Франківськ, 2004. – С.249 – 251.
2. Павлішак О.Р. Історичний розвиток соціально-педагогічної освіти в Австрії. Людинознавчі студії / О.Р. Павлішак // Збірник наукових праць ДДПУ. Педагогіка. – Вимір: Дрогобич, 2004. – С. 50 – 60.

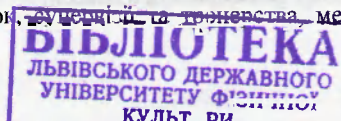
3. Павлішак О.Р. Нові форми підготовки соціальних педагогів в Австрії / О.Р. Павлішак // Людинознавчі студії: збірник наукових праць ДДПУ. Педагогіка. – Вимір: Дрогобич, 2005. – С.115 – 127.
4. Павлішак О.Р. Особливості організації навчання соціальних педагогів в Австрії / О.Р. Павлішак // Збірник наукових праць НПУ ім. Драгоманова: Соціалізація особистості. Педагогічні науки. – Том XXVII. – Київ, 2006. – С.70 – 81.
5. Павлішак О.Р. Супервізія та метод біографічних розвідок у підготовці соціальних педагогів в Австрії / О.Р. Павлішак // Наукові записки. Психолого-педагогічні науки. – Ніжин, 2006. – №5. – С. 176 – 179.
6. Павлішак О.Р. Використання інноваційних методик навчання у підготовці соціальних педагогів в Австрії / О.Р. Павлішак // Зб. наук. пр. Вінницького ДПУ ім. М. Коцюбинського. – Київ – Вінниця, 2007. – С. 375 – 380.
7. Павлішак О.Р. Організація управлінської діяльності в системі роботи установ цілоденної позашкільної опіки в Австрії / О.Р. Павлішак : Матеріали Всеукраїнської наукової конференції [«Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка»]. – Суми, 2007. – С. 82 – 83.
8. Pavlishak O. Richtungen der sozialpadagogischen Arbeit // Kontakte. – 2004. – № 1. – S. 24 – 28.
9. Pavlishak O. Die Ausbildung der Sozialpadagogen an den Hochschulen in der Ukraine // Kontakte. – 2007. – № 4. – S. 70 – 78.

АНОТАЦІЯ

Павлішак О.Р. Професійна підготовка соціального педагога в Австрії. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки. – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Дрогобич, 2008.

Дисертацію присвячено аналізу професійної підготовки соціальних педагогів в Австрії. Розглянуто питання виникнення, організації та функціонування системи професійної підготовки соціального педагога. Досліджено історичні аспекти становлення соціально-педагогічної теорії та фахової компетентності соціальних педагогів, типи навчальних закладів, які займаються підготовкою згаданих фахівців. Різноманітним чином проаналізовано завдання і зміст професійної підготовки соціальних педагогів, зокрема метод проектів, реалізацію біографічних розвідок, супервізії та тренінгів, метод

театральної педагогіки у навчальному процесі. Обґрунтовано роль практики у формуванні професійної компетенції фахівців соціально-педагогічної сфери. Здійснено порівняльний аналіз систем підготовки соціальних педагогів в Україні та Австрії.

Ключові слова: соціальний педагог, професійна підготовка, фахова компетентність, соціально-педагогічна діяльність, рефлексія, порівняльний аналіз, горт, супервізія, театральна педагогіка, Австрія.

АННОТАЦИЯ

Павлишак О.Р. Профессиональная подготовка социального педагога в Австрии. – Рукопись.

Диссертация на соискание степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.01 – общая педагогика и история педагогики. – Дрогобычский государственный педагогический университет имени Ивана Франко, Дрогобыч, 2008.

В диссертации исследуются вопросы возникновения и функционирования системы профессиональной подготовки социальных педагогов в Австрии. Определены исторические аспекты подготовки социальных педагогов Австрии, типы учебных заведений, в которых обучают специалистов данной отрасли, проанализирована профессиональная компетентность и ее составляющие.

Исторически сложилось так, что в Австрии социальная педагогика и социальная работа разграничиваются. Однако на практике эти две профессии переплетаются и дополняют друг друга. Различия между понятиями “социальная педагогика” и “социальная работа” касается целей, научно-теоретической базы и методов, законодательных актов и связанных с ними профессиональных компетенций.

В работе анализируются и критически осмысливаются содержание и задачи профессиональной подготовки социальных педагогов в Австрии. В содержании подготовки учитывается разнообразие направлений социально-педагогической деятельности в Австрии, выполнения ее субъектами всевозможных функциональных обязанностей. Это – функционирование общей социальной службы; социально-педагогическая работа с семьей, беспризорными, людьми с особыми потребностями; социальная работа в учебном заведении, больнице; социокультурная анимация; социально-правовое консультирование и помощь; социальный менеджмент и т.п. Примером многофункциональности обязанностей социального педагога в работе с детьми может быть организация деятельности в горте и социально-педагогическая работа с семьей.

В диссертационной работе исследуются обновленные подходы к процессу подготовки социальных педагогов в Австрии, в частности метод проектов в подготовке социальных педагогов, реализация биографических исследований, супервизия и тренерство в учебе, метод театральной педагогики в учебном процессе, практика в формировании профессиональной компетенции социального педагога. Особое внимание акцентируется на сопоставлении систем подготовки социальных педагогов в Украине и Австрии.

Сравнительный анализ дает основания сделать выводы, что сегодня в Украине и Австрии происходят изменения, направленные на устранение недостатков отечественных систем высшего образования. Содержанием реформирования высшего образования в Украине является принятие законодательных и нормативных документов о поддержке студенческой молодежи, гуманизация высших учебных заведений, поиск новых форм и методов обучения и модернизация его цели, внедрение инновационных технологий, форм контроля знаний студентов и качества деятельности учебных заведений, кооперация отечественных и зарубежных высших учебных заведений, переход к субъект-субъектной педагогической парадигме.

Ключевые слова: социальный педагог, профессиональная подготовка, профессиональная компетентность, социально-педагогическая деятельность, рефлексия, сравнительный анализ, горт, супервизия, театральная педагогика, Австрия.

SUMMARY

Pavlishak O. R. Professional training of social pedagogues in Austria. – Manuscript.

The dissertation for completion of a scientific degree of the Candidate of Pedagogical Sciences, specialty 13.00.01 – General Pedagogy and History of Pedagogy. – The Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University, Drohobych, 2008.

The thesis is devoted to the analysis of social pedagogues' training in Austria. Some issues of the system's emergence, organization and functioning have been considered. We also deal with the historical analysis of social pedagogues' training, types of educational institutions, the content and task of social pedagogues' training, the use of different methods in training such specialists. Among them, the most popular in Austria are: project-method, method of case study, biographical method, coaching, theatre-in-education. The role of practice in training social pedagogues in

Austria is elucidated. A comparative analysis of the contemporary social pedagogues' training systems in Austria and Ukraine is completed.

Key words: a social pedagogue, professional training, professional competence, socio-educational activity, reflection, comparative analysis, school age children's boarding house, supervision, theatre-in-education, Austria.

Австрия

Сравнительный анализ систем подготовки социальных педагогов в Австрии и Украине

В статье проведено сравнительное исследование систем подготовки социальных педагогов в Австрии и Украине. В Австрии подготовка социальных педагогов осуществляется в рамках профессионального образования. В Украине подготовка социальных педагогов осуществляется в рамках высшего образования. В Австрии подготовка социальных педагогов осуществляется в рамках профессионального образования. В Украине подготовка социальных педагогов осуществляется в рамках высшего образования. В Австрии подготовка социальных педагогов осуществляется в рамках профессионального образования. В Украине подготовка социальных педагогов осуществляется в рамках высшего образования.

Австрия

Сравнительный анализ систем подготовки социальных педагогов в Австрии и Украине

Австрия

Сравнительный анализ систем подготовки социальных педагогов в Австрии и Украине

Австрия

Сравнительный анализ систем подготовки социальных педагогов в Австрии и Украине

Австрия

Сравнительный анализ систем подготовки социальных педагогов в Австрии и Украине

Австрия

Сравнительный анализ систем подготовки социальных педагогов в Австрии и Украине

Австрия

Сравнительный анализ систем подготовки социальных педагогов в Австрии и Украине

Австрия

Сравнительный анализ систем подготовки социальных педагогов в Австрии и Украине

Австрия

Сравнительный анализ систем подготовки социальных педагогов в Австрии и Украине

Австрия

Сравнительный анализ систем подготовки социальных педагогов в Австрии и Украине

Австрия

Сравнительный анализ систем подготовки социальных педагогов в Австрии и Украине

Австрия

Сравнительный анализ систем подготовки социальных педагогов в Австрии и Украине